ولر کان وڇڙيل

ٻٻلا چيو، ”اسانکي هاڻي ئي ممبئي هلڻو پوندو.“ مون ذرا سهميل آواز ۾ پڇيو، ”ته مان وڃهان ٻنهي گهر ۾ ڪپڙا؟“

وجئه جي نظر غلم تي هئي پر اندرينءَ اک اڳيان شايد ڪو ٻيو ئي نظارو ڏسي رهيو هو.

مون چيو، ”ٻٻلا جن توهانکي چيو فون ڪري پهرين فلائيٽ ۾ ٽي سيٽون ٻک ڪرايو ممبئيءَ لاءِ!“

وجئه وري ٻه انهن ڪوڙين اکين سان ڏسندي چيو، ”هان“ مان وري پنهنجي ڪمري جو پردو هٽائي هال ۾ آيس ته ڏٺم ٻيو نوڪر اجا تائين آدم قد ٽي وي پاسي ملڪين ئي اکيون ڦاڙيو ٻيٺو هو، جئن پنج منٽ اڳ ڏٺو هومانس. جڏهن سهرم ممبئيءَ کان فون تي ٻري خبر ٻڌي، ڏاڍي صبر سان اسانکي چيو هو، ”سرلا وجئه! ٻڌو ته ... مينوءَ کي نوڪر ممبئيءَ کي خون ڪري وڌو آهي.“

”چو – ڪيئن .... چا لاءِ.... مون ٻاڪاريندي گهٽيئي سوال پڇيا سهرم کان... مگر هئي رت مڙي آيل ٻٻلا جي منهن تي ماٺ ۾ مٽان هئي وجئه جي گهٽ!! مان ته اندرمئي اندر لڇي رهي هئس . چا ڪريان؟ ڪيڏانهن وڃان؟ مينوءَ کي مون، خبر ناهي، ڪيڏو پيار ڪيو هو ’ٻس شادي ڪري آيس ته اهوئي ته هڪ ٻولتو پکي هئي گهر ۾! ڪهڙا آهن هي ٻئي پيءُ پٽ؟ مونکي وڏيک ڪجهه ٻتائين چو ڪين ٿا؟ هونئن ٻه هن گهر ۾ ٽي وي، ٽيپ يا چمچن ڪانٽن ۽ پليٽن ڪوپن ڪانسواءِ ڪو ٻه آواز ڪون ٻڌڻ ۾ ايندو آهي، اوچتو نوڪر وٽي رڙ ڪئي، ”اڙي مينوءَ کي مون هٿن سان پاليو هو... مينوءَ کي ڪو ڪونه ماري سگهندو.“

هاڻي وجئه ۾ ٻه سرت ملئي، پيءُ کان پڇيائين، ”مينوءَ کي واقعي ٿڳم خون ڪيو آهي؟ هو ته مينوءَ کان ٻه سال ننڍو هوندو، 19 سالن جو مس هوندو.“

ٻٻلا جن جي اکين ۾ پاڻي اچي ويو. ڳاڙهين وڏين اکين ۾ پاڻي اچڻ سان شعلي پڙڪو کاڌو، ”شنڪر فون تي ٻڌايم ته پاڻ دوست سان هيٺ لٿو هو ۽ آيا

پاڄيون ونڻ ويئي هئي..“

مونکان رڙ نڪري ويئي، ”آيا ڪي پاڄي ونڻ لاءِ ڪنهن چيو؟ ”مون ته ڪيس چئي ڇڏيو هو ته مينوءَ کي هڪ پلڪ اڪيلو نه ڇڏج. پاڄيون ته هميشه ٿنگم آڻيندو آهي!“

ليڪن هن سوال جو جواب ڏيڻ جي وٿ هوئي ڪين، پگهر جون ڦڙيون ٽيڪڻ لڳيون. اکيون جن جي منهن ۾ ڳچيءَ مٿان. مون ٽيڪن ڪٽي سندس هٿ ۾ ڏنو ليئر ڪنڊيشن تيز ڪري ڇڏيم. پاسيرو وڃڻ کي چيم، ”توهين ته هن وقت پنهنجا هوش سالم رکو، ٻارن جي حالت ته ڏسو وينا..“

”هئو“ وڃڻ جي اندر مان آواز اٿندڙ ۾ آيو جڻ ڪوئي اونهي غفا اندران ٻوليندو هجي. هئو، ”سنڌ مان لڏڻ وقت ٻارن جن هن طرح جي جڙ پٽر ٿي ويا هئا.“

هاڻي وڃڻ اٿي کڙو ٿيو. فون تي ڳالهائيءَ مان جهاز جون ٿي سيٽون بڪ ڪرائي ورتائين. باقي ايئي ڪلاڪ هئا، اسين ڪلاڪ کن ۾ مسقط جي هوائي اڏي تي پهچي وياسين.

ممبئيءَ پهتاسين ته اڃا ميڙ هئي. گهر جي چوڌاري پوليس بيٺل هئي. هڪ آفيسر وڏي اڳيان جن سان ڳالهايو، ”ننڍي نوڪر مينوءَ کي خون ڪرڻ ڪانپوءِ پاڻ کي به ماري ڇڏڻ جي ڪوشش ڪئي آهي. پهرين پيٽ جي ڪئي اتس جو بالڪنيءَ جي دروازي تي سندس رت وارن هٿن جا داغ آهن، پوءِ ڪالڪسد پي پاڻ کي اسٽوررومر ۾ بند ڪري ڇڏيو هئائين.“

”پوليس ڪيس بيهوشيءَ جي حالت ۾ اسپتال کڻي ويئي آهي. مينو ديديءَ جو پوسٽ مارٽم ڪرائڻو آهي..“ آفيسر وڌيڪ ڪجهه چئي نه سگهيو.

ٻارن جي چپ چاپ آفيسر سان گڏ هلڻ لڳا. مٿان بالڪنيءَ مان ڪيتريون ئي اکيون اسانکي هيٺ ڏسي رهيون هيون. آيا تڪڙو تڪڙو هيٺ اچي منهنجي هٿ مان ٻڪ ورتي ۽ ٻارن جي پيرن وٽ ويهي، اڇي ڦاٽي، ”منهنجي منڙي مينو.. منهنجي مينو..“

پوئين صبح جو نڊاڪڙي سمي ۾ سڄي بلڊنگ جون سڀ بالڪنيون، هاڻي

اکيون‌ئي اکيون‌ٻڌجي ويئون. هاڻي ڪجهه زبانون‌به هلڻ لڳيون جن مان سنڌي ۽ سنڌي ڇوڪري لفظئي سمجهه ۾ اچي ٿي سگهيا. اسين وڌيڪ اتي‌ بيهي نه سگهياسين. ڪانسٽيبل سوڌا لفٽ ۾ مٿي هليا آياسين. شنڪر پٽ ته پيءُ ڪي ڇنڊڙي رڙي پيو. پيءُ ڪٽي ڪيس ڀاڪر پاتو. وڄئه پاءُ ڪي صبر ڪرڻ لاءِ پنهنجون اکيون رومال سان‌ڍڪئي ڪيس ڇيلهه ۾ٻانهن وجهي‌بيهي رهيو.

ڪن ڪانپوءِ "ڇو ڇڏي ويا اسان پاءُ پيڻ کي اڪيلو پاپي!" چوندو شنڪر منهنجي پيرن ۾ ڪري پيو.

"هاءِ هاءِ... مونکي ڪهڙي خبر، شنڪر مونکي ڪهڙي خبر ته هيڏو وڳل ٿي ويندو..."

پاڻ کي منهن ۾ ڏک هٽي مان ته روئي پيس، "ڇو ويس‌ڇڏي اڙي! مينو! ڇو ويس مان..."

وڄئه کي‌ٻانهن کان جهلي چيم، "تو ته مونکي ڏاڍو چيو ته، نه هل... اڙي مان ڇو ويس انديا مان... ڇو ڇڏيم مينوءَ کي اڪيلو.... هاڻي ڪنهنکي‌ٻيبي ڪري سڏيندس!"

وڏي شاهي هال ۾ هن روح راڙي کي وڏو پڙاڏو ملي ويو. مينوءَ جون ساهيڙيون ۽ شنڪر جا دوست، اسانجي ڪن ملڻن سميت هال جي ڪنڊ ۾مئي ڏجهي رهيا هئا.

"نه ماٽيلئين نه ڇوڙيلئين" ڪندي پڦي اچي‌ملبا جن جي اکيان مٿو پٽڻ لڳي.

ڪانسٽيبل مينوءَ جي ڪوٺي جو در ڪوليو. وڄئه ڪان ڪيڪ نڪري ويئي. مان ته جنسي پاڳل ٿي ويس. مگرمبلباجن‌ٻنا اکين ڇنيڻ جي ڊريسنگ ٽيبل اڳيان ڊرڪيل مينوءَ جي پاسيريءَ ۾ ڪتل ڪپ کي‌ملئين ڏسي رهيو هو، جڻ هنجون سڀ حسرتون‌ٻي جان‌ٻڌجي ويئون هيون.

مينوءَ جلبئي هٿ لڙڪي پنهنجي پاسيريءَ مان وهيل خون جي تلاءُ ۾ وجي پيا هئا.

"هاءِ هاءِ ڪيئن ويهي ڪنو اٿس ههڙي ڪنول گل کي مئي پاپيءَ؟" چوندي

پڦي اڇي ٻلبلا کي ڀاڪر پاتو. ٻلبلا کان اوچنگار نڪري ويئي. سڄي هال ۾ ئي گونگو ڳاريو. خود مينوءَ جي ڪوٺيءَ جو در جهليو بيٺل پوليس آفيسر جي اکين ۾ به ڳوڙها ڀرجي آيا. هن در بند ڪري ڇڏيو.

مينوءَ جي اگني سنسڪار کي ٽي ڏينهن گذري چڪا هئا. مان ۽ وجئه وري وري پاڻکي ڦٽڪارڻ تي لڳاسين ته "ڇو ڇڏي وياسين شنڪر ۽ مينوءَ کي انڊيا ۾." پڦيءَ چيو، "ڏوهه توهانجو ڪونهي. 21، 22 سال عمر تائين ٻار پيا پڙهن، اسانجي زماني ۾ انهيءَ عمر ۾ به ٽي ٻار به ڄمي ويندا هئا." ٻلبلاجن پنجئي آڱريون نرڙ تي رکي چيو، "نصيب نه ته ڇا اڇا سٺيو هوم هن ڇوڪريءَ لاءِ. اهڙي ڌام ڌوم سان شادي ڪرائيندس، سنڌ جا دهلاري ۽ شرنائي گهرائيندس جو ماءُ جي لکئي نه پوندي. پڦيءَ چيو، "دولت! مان جيڪر چوان سچ منيان نه لڳيئي. گهر ۾ جوان ڌيءَ هجي ته نوڪر نه رکڻ کپندو هوءِ؟..."

ٻلبلاجن ڏاڍيءَ بي وسيءَ سان چيو، "ليڪن هيترو ننڍڙو ته لڳو پئي. چار سال اڳ جڏهن نوڪري ۾ رکيومانس!"

"پر عمر ته سترهان ارڙهان سال هئس نه؟ وري پنهنجي گهر ۾ آهي گوشت، ڪباب سو مئو ڪٿي پي مڇي مڙس ٿي پيو هو هيتري ۾."

رات جو وجئه اچي ڳالهه ڪئي ته نوڪر کي ٽن ڏينهن کانپوءِ اسپتال ۾ هوش آيو ۽ وٺي ڇڙهيون هڻي ڦٿڪڻ لڳو. ڊاڪٽر ڪيس چيو ته جيڪو زهر پيتو هو. سو تمام گهٽي وقت جو رکيل هو انڪري توتي گهڻو اثر نه ٿيو. هاڻي اسان تنهنجو سڄو زهر ڪڍي ڇڏيو آهي هاڻي تون خطري کان ٻاهر آهين بس اسپتال کي مٿي تي کڻي ڏنائين، "مونکي ڇو بچايو. مونکي مرڻ ڏيو ها."

پڦيءَ چيو، "سچي ته ڳالهه ٿو مئو ڇوي ههڙي خونيءَ کي بچائڻ مان ڪهڙو فائدو...."

وجئه چيو، "فائدو؟ هن پاڃيءَ کي ته جڏهن ڦاسيءَ جي تختي تي لٽڪندو ڏسندس تڏهن وڃي مونکي شانتي ملندي." شنڪر جون ته منيون پيڙجي ويئون ۽ اکين ۾ رت مڙي آيس. ان مهل اهو نوڪر سامهون هجيس ها ته شايد ٺونشن سان مئي پورو ڪري رکيس ها...

مگر ٻاجن هي سڀ ٻڌڻ مهل بلڪل اڏول ويٺا رهيا. وجئہ چوندو آهي ته "سنڌ ڇڏڻ کانپوءِ ٻاجن جي من جو ڪو حصو بلڪل ماٺ ۾ اچي ويو آهي. جيستائين ماءُ جيئري هئي تيستائين ته اولاد ۽ پيءُ جي وچ ۾ ٿورو گهڻو ڳالهائڻ جي ڏي ڏل هئي پر انهيءَ جي گذاري وڃڻ کانپوءِ ته ٻاجن بلڪل ڳاڻ ڳڻيا لفظ ڳالهائڻ لڳا هئا. هائين ته شنڪر مينوءَ ۽ وجئہ گهر ۾ گهٽ ڳالهائيندا آهن. هر ست کانپوءِ فل اسٽاپ ڏيندا آهن پر پنهنجي دوستن دڙن سان خوب ڳالهيون ڪندا آهن . " ها هڪڙي ڦيءُ آهي جنهن سان ڪلي دل سان چرچا ڀوڳ پيا ڪندا آهن."

"هڪ ڀيري ڦيءَ چين ته سڄو ڏينهن ته انگريزيءَ ۾ ٺاڪو لنڊن ڇو نه ٿا وڃي رهو؟ سنڌ ته مجبوريءَ ڇڏيسين. توهان ته سنڌي ٿيڻ به ڇڏي ڏنو آهي. اٿو ڪو شاهه جو ڏوهيڙو ڪا سچل جي ڪافي ياد ڪو ساميءَ جو سلوڪ مڪ تي؟"

ڪلي ڪلي شنڪر چيو. "ته پوءِ دادي سمجهي وڃو نه ته اسين ٻئي ڪي لنڊن ٻٽڪڻ وارا آهيون!"

ڦي غصي ٿي ويئي چيائين. "ماريا ڪي چريا ٿيا آهيو ڇا؟ لنڊن ڇا لاءِ هتي ٿاهيندا؟ ڇو سنڌ ٿاهينداسين. ٻابا ڏاڏا توهان جا سنڌ ۾ هئا نه؟ ته سنڌ ٿاهيندا نه هتي؟ لنڊن ڇو ٿاهيندا؟"

مون چيو. "دادي! هر ڳالهه ۾ ٻين جو نقل ڪندا رهيا ته اهڙا سنڌي نڪي لنڊن ٿاهيندا نڪي سنڌ. اهي ته ترشنڪو ٿيا آسمان ۽ ڌرتيءَ جي وچ ۾ لٽڪيل پيا هوندا."

ڦيءَ ڏاڍي ڏک مان چيو. "هنس پنهنجي چال وساري ته ڪانوءَ جهڙو ملهه ڪونه رهندس."

وجئہ تنهن تي ڦيءَ کي ڪڙڪايو. "ڀلا اها هنس واري چال ڪهڙي آهي تنهنجي؟"

"ڪٿ ڇو پيا ڪريو مونکي" ڦيءَ چيو. "جڻ توهان کي خبر ئي ڪانهي ته اڄ لنڊن آميريڪا جون ڪئسيٽون پيا سنڌيءَ جو جاپ جپين. هتي توهانجي گهر ۾ سڄو ڏينهن انگريزيءَ جي ٿاٿا ٻاٻاءِ پيئي پوي. وري ٿي ويءَ تي فلمون ڪهڙيون ٿا هلايو... مون پريءَ پيريءَ ڪيهه ڏسي لڄ پيئي اچي."

پڦيءَ جي هن ڳالهه تي سڀ ٺهڪ ڏيئي کليا هئاسين. مگر اڄ جڏهن ڪنجهي جهڙي ڪل واري مينو نه رهي آهي ته مونکي اهي يادگيريون تيزاب وانگر پيئون ساڙين. 19 سالن جي نوڪريءَ اسانجي گهر ۾ الاجي ڪهڙيون ڪهڙيون فلمون ڏٺيون هونديون. وڃڻ جي ڳالهه ته، نوڪر اچا جيئرو هو منهنجي دل تانئي نٿي لٿي.

رات جو ڪيڏي دير تائين مونکي ننڊ نه پيئي آئي، اٿي اچيءَ بالڪنيءَ ۾ ويٺيس. گهر جا اٺئي ڪمرا اڄ سنسان پيا هئا. اڳي ته هن مهل تائين هن گهر ۾ ڏينهن هوندو هو. اٺئي ڪمرا جهاڙن ۽ بلبن جي روشنيءَ سان، دوستن ۽ ساهيڙين جي ناچ ٽاپ ۽ انگريزي ڌنن سان پيا وڄندا هئا، اچا تمبلباجن پر وارو هڪبيوءَ فليٽ خريد ڪرڻ لاءِ رقم ادا ڪري ڇڏي هئي... پاڙي وارا اسانکي پاڳيشالي سمجهندا هئا... مگر مينوءَ جي خون ٿي وڃڻ تي ته ڪاري چادر وڇائجي ويئي هئي هر چيز مٿان. پاڙي وارا هاڻي اسان لاءِ ڇا سوچيندا هوندا، سو ته خدا ڄاڻي، ليڪن مٿن مائٽن ته حد ڪري ڇڏي هئي. جيترا هئا مڪ اوتريون ڳالهيون هيون. وريءَ پڦيءَ جيءَ ڪار سيني ۾ ٻڌي هئي جنهن رڙيون ڪري ڇاتي پٽي پٽي پئي چيو، "منهنجي ڪونجڙيءَ موت قبوليو پر عزت نه وڃائين." هن قسم جون ڳالهيون ڳٽي ڳٽي مان ڏاڍيءَ بيزار ٿي پيئي هئس بالڪنيءَ ۾ ويٺي مونکي تارن پريو آسمانءَ اوترومئي پري ٿي لڳو جيترا هي تيرهن ماڙ هيٺ ڌرتي تي. اوچتو ڪوئي پکي ڇهه ڇهه ڪندو آڪاس ڏي اڏامي ويو.

هيڏيءَ رات گڏوئي مينوءَ وانگر هيءَ ولر کان وڇڙيل پکيءَ جي اڏام! اف هيءُ منهنجو وياڪل من! ڪهڙي آڪاس تي ڳولي پنهنجي ڪونجڙيءَ کي....